Heikki Lahnaoja

Raahe 1852–1856

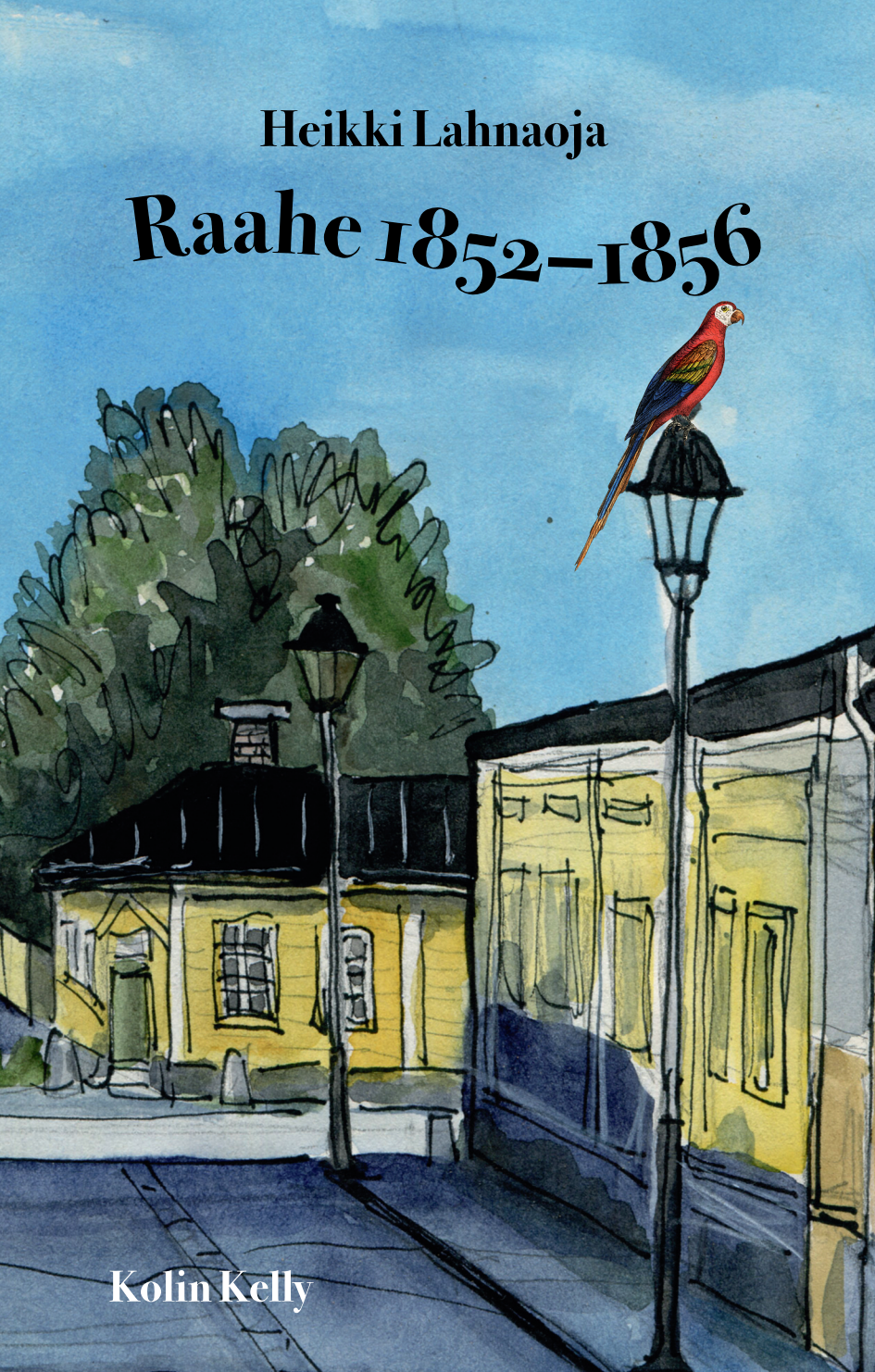

Kolin Kelly

Raahe 1852–1856

Heikki Lahnaoja

Raahe 1852–1856

Kustantanut Kolin Kelly

Alfred Kordelinin säätiö on tukenut kirjoitustyötä.

© 2020 Heikki Lahnaoja

Meripojan laulu: Aunimarjut Kari
Kannen kuvat: Saila Kleine Staarman ja Wikimedia Commons
Takakannen kuva: Jaana Hämäläinen
Kansi ja taitto: Heikki Lahnaoja
Kustantaja: Kolin Kelly, Pyhäjoki 2020
Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa
ISBN 978-952-68632-2-1 (nid.)
ISBN 978-952-68632-3-8 (EPUB)

I.

Kaupunki oli saanut nimen oli Brahestad. Kaupungin porttien ulkopuolella asui vain maalaisväkeä, ja heidän suussaan nimi vääntyi ja kääntyi Raaheksi. Kaupungin toisella puolella lainehti meri, jota pitkin pääsi maailmalle. Toisella puolella polut veivät Savon synkkiin metsiin. Aita piti elikot poissa kaupungista, niin laitumilla olevan karjan kuin metsän pedotkin.

Joka mökin piipusta tuprusi savu, ja varakkaampien porvareitten taloista useammasta piipusta. Köyhimmissä pirteissä ei vielä ollut korsteeneja laisinkaan vaan savu tungeksi kohti korkeuksia seinissä tai katossa olevista räppänistä. Kaupungin yllä se kaikki kietoutui yhteen niin että ei voinut erottaa oliko sauhu peräisin köyhien vai rikkaitten uuneista.

2.

Pakkanen kiristyi ja vuosi 1852 alkoi tällä tavalla: Missä kaksi tai useampi miestä tapasi, puhe kääntyi siihen, että porvari Vilhelm Grönroos aikoi varustaa laivan.

– Millä rahalla hän sen laivan laittaa? ihmeteltiin ison torin laidalla.

– Onni ei ole ollut Grönroosin affäärien yllä.

Vaikka kuinka puhuttiin, ei selvinnyt millä Grönroos laivan maksaisi. Itse Grönroos pysyi vaitonaisena.

– Se on kuluttanut kauppapuotinsa kanssa vaimonsa myötäjäisrahat, joku tiesi sanoa. Asiaan ei kerta kaikkiaan tullut selvyyttä.

3·

Näin Grönroos oli ilmestynyt kaupunkiin vuosia sitten:

Kun Vilhelm täytti kahdeksantoista hän sunnuntaina kirkonmenojen jälkeen meni kotimökkiinsä. Hän antoi katseensa kiertää tuvan ympäri, pikkusisaruksesta toiseen. Niitä oli huoneen joka nurkassa.

– Jää hyvästi muori. Tänään tämän pojan on lähdettävä elantoa tienaamaan.

Ja niine hyvineen poika oli lähtenyt kävelemään pitkän matkan kohti kaupunkia muuttokirja kourassaan. Perillä Raahessa Grönroos mietti hetken pestautuisiko laivaan vai pyrkisikö köydenpunojan oppipojaksi. Herrat kokoontuivat kaupungin torille ja sinne suuntasi myös Grönroos. Sivusta hän kuuli, että kauppias Durchman etsiskeli kauppapuotiinsa poikaa töitä tekemään ja oppia saamaan. Maanantain aamuna Grönroos kolkutteli Durchmanin ovea. Oven tuli avaamaan kauppiaan kolmesta tyttärestä nuorin, Maria, joka oli täyttänyt kuusitoista sinä kesänä. Durchman istui konttorissa pieni apina olkapäällään. Tässä minä nyt olen, Grönroos sanoi. Ja niin otti Durchman hänet puotipojaksi. Grönroos asui Durchmanin vintillä ja näki Marian joka päivä. Grönroos ei istunut kapakoissa eikä juossut öisin pitkin kaupunkia.

Pian hänellä oli 10 riksiä ja ne sarkatakkinsa taskussa Grönroos marssi vaatturi Ylanderin liikkeeseen ja tilasi samettitakin, jolla hän teki vaikutuksen kauppiaan kauniiseen Mariaan. Takin napit oli päällystetty nahalla ja sametti välkähteli auringossa. Marian silmät olivat samaa sineä kuin takki. Lopulta vanha Durchman suopui nuoriin, vaikkei naimakauppa edistänyt Durchmanin liiketoimia. Takki toki oli ollut komea!

4·

Kerrotaan, että eräänä pilvisenä iltapäivänä patruuna Durchman itse oli kauppapuotinsa takahuoneessa laskemassa hyllyllä olevia naulalaatikoita. Ikkunan edessä oli tynnyreitä päällekkäin, eikä hän huomannut lattialla lojuvaa etelästä tuodun hedelmän kuorta vaan liukastui siihen, pyllähti nurin ja heitti heti henkensä. Vanha Durchman oli paksu ukko ja koko talo tärähti. Ensin huoneeseen ehti hänen poikansa Frans Mathis, vaikka oli melkein yhtä paksu kuin isänsä. Frans Mathisin perässä tuli Maria, joka oli ollut puodin puolella auttamassa. Silloin jostain ylähyllyltä hyppäsi Marian hiuksiin vanhan Durchamin pieni apina. Eikä apina sen koommin eronnut Mariasta. Apina itki isäntäänsä kaksi viikkoa. Sillä tiedetään: apinan muisti yltää neljäntoista päivän päähän.

5·

Eräs kapteeni oli tuonut ulkomailta Durchmanille myös viisi papukaijaa. Ne olivat väreiltään vihreä, punainen, sininen, keltainen ja viidennessä oli kaikkia värejä. Niiden nimet olivat Fredrik, Mats August, Henrik, Baltzar ja Johan. Ensimmäinen papukaija toisti mitä Durchman sanoi. Toinen papukaija toisti mitä ensimmäinen papukaija sanoi. Kolmas papukaija toisti mitä toinen papukaija sanoi. Neljäs papukaija toisti mitä kolmas papukaija sanoi. Viides papukaija toisti mitä neljäs papukaija sanoi. Mutta kukaan ei toistanut viidennen papukaijan puheita. Maria otti myös nämä eläimet omakseen.

Kauppias Grönroos on varustanut laivan ja kaupungin porvarit odottavat punssilastia. Mutta sitten engelsmannit sotkevat kaiken. Raahe 1852–1856 on merikaupungin uljaaseen menneisyyteen sijoittuva fantastisia aiheita sisältävä pienoisromaani. Lahnaoja on aiemmin kirjoittanut runotrilogian, jonka on julkaissut ntamo-kustantamo.

9 789526 863221

ISBN 978-952-68632-2-1